

POSTUPANJE TIJEKOM POPLAVE - ISPRAVNOST VODE I HRANE

19.05.2014.

ZAGREB, 19. svibnja 2014. - Hrvatski zavod za javno zdravstvo preporuča sljedeće mjere za sprječavanje nastajanja i širenja zaraznih bolesti među stanovnicima na poplavljenim područjima u RH:

ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST VODE

- Koristiti vodu za piće isključivo iz kontroliranog javnog vodoopskrbnog sustava ili originalno flaširanu vodu.
- NE konzumirati vodu iz vlastitih lokalnih vodoopskrbnih objekata (bunara i pumpi) radi zagađenja uzrokovanih poplavama sve do povlačenja voda i provedene dezinfekcije istih.
- Uspostavljanje alternativne vodoopskrbe (autocisterna ili flaširana voda) je u nadležnosti lokalne samouprave, komunalnih poduzeća, Crvenog križa itd., a nadzor nad istom također provodi sanitarna inspekcija i zavodi za javno zdravstvo.
- Zbog mogućeg prodiranja onečišćenih voda u oštećene vodovodne instalacije, izvorišta i bunarske vode, potrebno je vodu prije uporabe za pripremu hrane ili piće obavezno prokuhati.
- Voda se prokuhava tako što se nakon što voda proključa još 15 minuta kuha. Voda se ohladi i spremna je za konzumiranje, a preostala voda se sprema u hladnjak.
- Prokuhana voda koristi se za piće, pranje ruku i održavanje osobne higijene, pripremanje hrane, pranje voća i povrća.
- Ukoliko je voda iz lokalnog vodovoda ili bunara zamućena, onda se koristi SAMO kao tehnološka voda, te se NE SMIJE koristiti za piće, kuhanje ili pranje, jer se prokuhavanjem kemijska onečišćenja ne eliminiraju.

ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST HRANE

- NE konzumirati hranu koja je bila u doticaju s poplavljenom vodom ili se u hladnjacima otopila i/ili pokvarila uslijed nedostatka električne energije
- Isključivo konzumirati hranu koja je pakirana u vodonepropusno pakiranje, „suhu“ ili konzerviranu hranu i hranu koja je dobro termički obrađena.
- Izbjegavati konzumaciju povrća i voća s poplavljenih područja, osim eventualno termički obrađenog povrća.

ZDRAVLJE STANOVNIŠTVA

- Pojačati mjere osobne higijene, češćim pranjem ruku sapunom uz korištenje tekuće vode iz javnog vodoopskrbnog sustava ili prokuhane vode i po mogućnosti uz korištenje dezinfekcijskih sredstava dostupnih u ljekarni.
- U slučaju pojave povišene tjelesne temperature i/ili drugih znakova bolesti, uključujući simptome crijevnih zaraznih bolesti (, povraćanje, proljev, bolovi u trbuhu) potrebno je obratiti se izabranom liječniku.
- Ukoliko je došlo do ozljeđivanja obavezno se javiti izabranom liječniku radi zbrinjavanja rane i cijepljenja protiv tetanusa.

UPUTE ZA SANACIJU BUNARA U IZVANREDNIM SITUACIJAMA

- Sanirati prostor oko bunara odstranjivanjem prvog sloja zemlje i onečišćenja nabijanjem sloja gline oko bunara te popraviti oštećene zidove bunara.
- Spriječiti punjenje bunara otpadnim površinskim vodama.
- Ispumpati svu vodu iz bunara, a zidove bunara iščetkati s otopinom dezinficijensa (npr. na bazi klora) pripremljenom prema uputi proizvođača.
- Kada se bunar napuni podzemnom vodom provesti postupak hiperkloriranja uz nadzor stručnjaka ZZJZ i uz sudjelovanje lokalnih vatrogasnih službi, Crvenog križa ili DUZS-a.
- Nakon provedene dezinfekcije (npr. preparatima na bazi klora), voda se može koristiti nakon vremena određenog od strane proizvođača (minimalno 30 minuta).
- **OBAVEZNO** se treba pridržavati uputa o rukovanju s dezinficijensom, a pri radu s granulatom ili otopinama klora preporuča se koristiti zaštitna odjeća, maska, gumene čizme, te gumene ili plastične rukavice.

MJERE ASANACIJE NAKON POVLAČENJA POPLAVNIH VODA

- Na područjima gdje se voda povukla potrebno je započeti mehaničko čišćenje poplavljenih objekata i površina (odstranjivanje mulja, naplavina, pijeska, otpada), nakon čega je potrebno pranje vodom i deterdžentima. Završna dezinfekcija podova i ostalih površina može se provesti uobičajenim dezinficijensima za korištenje u kućanstvu, pri čemu treba koristiti gumene rukavice i čizme. Unutarnje zidove premazati algicidima.
- Nakon isušivanja stambenih prostora potrebno je dobro oprati i dezinficirati sve što je došlo u doticaj s poplavnim vodama: pokućstvo, posuđe, sanitarije i ostale predmete i površine koji su bili u doticaju s poplavnim vodama.
- Po mogućnosti očistiti septičke jame radi sprječavanja izlivanja, a ako je došlo do izlivanja provesti sanaciju tla klornim vapnom.
- Uklanjanje uginulih životinja u dogovoru sa ovlaštenim veterinarskim inspeksijskim službama.

Prijevoz i distribucija vode za piće autocisternama

Za prijevoz i distribuciju vode za piće autocisternama bez dodatnog postupka dezinfekcije potrebno je da su ispunjena dva bitna preduvjeta :

1. Da je autocisterna namijenjena odnosno da se u njoj prevozi voda za piće, a ne druge tekućine, kemikalije itd. jer za pripremu ovih drugih je potrebno provesti postupak čišćenja i hiperkloriranja koji mora provesti stručna osoba
2. Da se voda koja se prevozi na lice mjesta na korištenje kao voda za piće puni iz javnog vodoopskrbnog objekta u kojem je voda za piće pod kontrolom, zdravstveno je ispravna i sadrži propisane količine slobodnog rezidualnog klora. Navedeno se uvijek može provjeriti na licu mjesta.

Ukoliko su ispunjeni gornji preduvjeti voda se može prevoziti i distribuirati kao voda za ljudsku potrošnju, s time da je ukoliko se ista koristi više od jednog dana (24 sata), potrebno prekontrolirati razinu slobodnog rezidualnog klora i po potrebi vodu zamijeniti novom ili od strane stručne i educirane osobe dodati neki od klornih preparata.

U izvanrednim uvjetima ponekad nije dostupan javni vodoopskrbni objekt pa se cisterna može puniti i iz drugih objekata vizualno čistom nezamućenom vodom iz izvora, malih vodovoda, itd. uz dodatno kloriranje prema slijedećem postupku :

1. Cisterna se napuni do četiri petine volumena nezamućenom vodom. Vodi se doda 1,5 do 2 mg/l ili 1,5 do 2 g/m³ preparata Izosan G. Navedeno vrijedi za bilo koju količinu vode, npr. ako imamo posudu s 50 l vode trebamo staviti 75 do 100 mg (0,075 – 0,1 g) Izosana G. Ako želimo dezinficirati cisternu koja sadrži 60 m³ vode (60 000 l) potrebno je toj vodi dodati 90 -120 g Izosana G. Svakako je za preporučiti da, poglavito kod dezinfekcije većih volumena vode, potrebnu količinu sredstva otopimo u kanti u 10 do 20 l vode i taj sadržaj ubacimo u vodu koju dezinficiramo, uz naknadno miješanje. Kada se radi o autocisternama voda će se tijekom vožnje do mjesta distribucije dovoljno promiješati. Voda se može koristiti za piće 30 minuta nakon dodavanja preparata.

Kloriranje se može obaviti i drugim dostupnim klornim preparatima kao što je npr. Natrijev hipoklorit koji se dodaje u količini 10g/ m³ ili klornim vapnom u količini od 5g/m³.